

RAZVOJ BRANJA

Načini branja v antiki

- pisava (in branje) staro ~ 5000 let
  - prvi „volumec“ branja v antiiki (ni karšes volumec, največ 20% množ brati in pisati + Pompeji - graffiti)
    - ↳ prav tako zvezki doagi („orodje = svetov“ - HK)!
  - branje glasno, pogosto javno, namenjeno širjenju knjig poslušalcev oz. bralcev (ni predstov med besedami!)
    - (kot nastop oz. predstava → nadzorovan branje!)
  - branje v sr. veku in antiiki je pogosto nadzorovan
    - ↳ npr. branjem med obedi v samostanih (glasno!)
  - branje je intenzivno, na voljo imajo razmeroma malo del, ki jih prebirajo večkrat
- Op: Raziskave kažejo, da danes pogosteje „oltarano“ med klasičnim branjem kot med npr. poslušanjem audioknjig - spravi poi nemnadzorovanim branjem!

Načini branja po izumu tiska

- Po izumu tiska se pojavi 5 vrst branja
  - (bistveno se poveča št. besedil)

Kritično branje

- na začetku novega veka so ljudje pogosto verjeli vsem kar je bilo napisano
- kačno se primerjavo med deli (istih avt., istih del,...)
  - ↳ prepisana dela so imela napake / nasprotovanja in potrebno je bilo oceniti kaj je prav / narobe.
  - ↳ prej to ni bilo mogoče - knjige prednare!
  - ↳ je danes besemo kritično - primerjamo vite

Pojav kazebnega in nevarnega branj

- renejše knjige, fiksno bolj sprejemljive (manjše, lažje)
- spremenjen način branja - kazejni prostori → berojo tudi šenke, ne da bi jih kdo nutil

PPTX

Elsevir

- v 17. st. začne objavljati čepne knjige v razl. evropskih jezikih (skrivanje knjig - predvodni o branju!)
- danes multinacionalka

Ustvarjalno branje

- literarna dela je mogoče brati v nasprotju s pisanimi namerami (Alamut - posvetilo Ilmoliniju zaskastično ali ne? Skozi obdobja se bira kolo različno! To je primer - ne prvi!)
- s tem začnejo besedila dobivati različne pomene, ki jih je mogoče interpretirati na različne načine
  - ↳ dobra xgodba/knjiga je tista, ki prečivi svoj čas!

Elektivirno branje

- način št. knjig, večja dostopnost knjig, menjanje formator
⇒ ob koncu 18. st. začne ljudje prebirati bistveno več knjig, berojo pa bolj površino, presekajočimo poglavja ali knjige listano
  - ↳ ali pa nam AI naredi povzetek
  - ↳ „v nekem včasenu več knjig kot jih preberemo.“

Prefletanje načinov branja

- tudi upr. glasno branje obstaja še danes! (upr. pravljice otrokom)
- družbeno pogojeni načini branja!

PPTX

Prosto časovno branje doljših vsebin in bralne statistike

- bolj kot uporabljamo druge medije, manj imamo časa za branje

15 zadnjih 100 letih

- izražanje bralnega časa kujig na račun rabe drugih medijev
- pri e-kujigah 80% bralcov ne prebere več kot 20 strani (Amazonova statistika)
  - ↳ mogoče, da poi tiskanih kujigah ni bistveno drugače! Kupimo upr. gotovo več kujig kot jih preberemo! Pri el. bralcih se to bolj sledi!
- spremembe v demografiji bralne krajine
- delni razjeni pri tematskih trendih (branje se povečuje): Norveška, Kitajska
  - ↳ narašč. tudi z višjim školj. standardom?!

Ključna „bralna“ dilema

- ali z uporabo digitalnih gradiv postajamo bolj površni, se nači besedui zaklad oča, ...?
- ali smo dejansko zmožni prečesariti večje količine informacij

PPTX

Možni odgovori

- lumen ... (ne vemo)
- digitalno branje → manjše memoriranje, empatija!
(raziskave)
- Flynnov učinek: stari IQ testi so „lažji“?
- velik porast vizualne inteligence! (video igre?!)
- informacijski nelen - kajiranje o drugih somišljenikov
(ni nova stvar!)